

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

II. Αναπτυξιακή Πολιτική στον τομέα της Μεταποίησης

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
Γραφείο Τύπου και Δημ. Σχέσεων

Μάρτιος 1986

Εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας Κ. Σημίτη και της Υφυπουργού Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας Β. Παπανδρέου, στο Εθνικό Συμβούλιο Ανάπτυξης και Προγραμματισμού (ΕΣΑΠ).

I. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Καθοριστικό ρόλο στην αναπτυξιακή πολιτική διαδραματίζει ο τομέας της μεταποίησης.

Οι διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, η διεθνής οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις από την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ καθιστούν όλο και λιγότερο ανταγωνιστική την ελληνική μεταποίηση. Η μακροχρόνια απουσία επενδύσεων σε συνδυασμό με την αύξηση του κόστους παραγωγής των προϊόντων μας και με τη μείωση της παραγωγικότητας των συντελεστών της παραγωγής έχουν οδηγήσει σε μία συνεχή μείωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής μεταποίησης τόσο στην εσωτερική, όσο και στην εξωτερική αγορά. Πράγμα που συνιστά το κύριο χαρακτηριστικό της σημερινής κρίσης.

Η έξοδος από την κρίση απαιτεί την κινητοποίηση, την αξιοποίηση και ιδιαίτερα το συντονισμό όλων των δυνάμεων με στόχο τη δημιουργία στον ελληνικό χώρο μιας οικονομίας παραγωγής. Ο απαιτούμενος εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη βαθμιαία μετάβασή της από τις ιστορικά διαμορφωμένες μορφές οικονομικής δράσης, καταναλωτικών συνηθειών και επενδυτικών προτύπων σε νέα σχήματα. Σχήματα που θα ενισχύσουν την εθνική παραγωγική βάση, θα δημιουργούν θέσεις απασχόλησης στο εσωτερικό της οικονομίας και όχι στις οικονομίες άλλων χωρών, και θα αναβαθμίσουν τη θέση της οικονομίας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Εξάλλου η ίδια η εθνική ανεξαρτησία μας απαιτεί ένα οικονομικό σύστημα ισχυρό και αυτοδύναμο.

Η αναγκαιότητα αυτή προβάλλει επιτακτικά τώρα που η εξέλιξη οδηγεί στην όλο και μεγαλύτερη διασύνδεση της ελληνικής οικονομίας με τους μηχανισμούς του διεθνούς ανταγωνισμού. Για μια κοινωνία που δεν θέλει να υποταχτεί άκριτα και με τυχαίο τρόπο στους καταναγκασμούς της διεθνούς αγοράς, η διασύνδεση αυτή πρέπει να προωθηθεί με μία στρατηγική, που πρωταρχικός στόχος της θα είναι η ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού συστήματος.

Παραδοσιακά η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, στηριζόταν κατά κύριο λόγο στο κόστος της εργασίας. Στα χρόνια που πέρασαν όμως, οι επιχειρήσεις δεν προχώρησαν ουσιαστικά προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού, της ενίσχυσης της ανταγωνιστικής τους δύναμης με άλλα στοιχεία, όπως η τεχνολογία, η οργάνωση, το μάνατζμεντ, η αυτοχρηματοδότηση της επιχειρηματικής δράσης από τα κέρδη και όχι από δάνεια, η συστηματική και σοβαρή παρουσία στην αγορά.

Συνεπώς πρωταρχική σημασία πρέπει να δώσουμε ως χώρα στο στοιχείο της ανταγωνιστικότητας για μια σταθερή βαθμιαία αναστροφή της απaráδεκτης αυτής πραγματικότητας. Αυτό προϋποθέτει την προώθηση μιας στρατηγικής ανάπτυξης που, μέσα από τη βελτίωση των τεχνολογικών ικανοτήτων του τόπου, του ανθρώπινου δυναμικού, την κινητοποίηση του δημόσιου τομέα, την ορθολογικοποίηση και εκσυγχρονισμό των δομών των επιχειρήσεων, τη δημιουργία μιας σύγχρονης και αποτελεσματικής υποδομής, θα συντελεστεί η αναβάθμιση της θέσης της χώρας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας.

Οι οικονομικές εξελίξεις που οδήγησαν στα μέτρα του Οκτώβρη του '85 και ιδιαίτερα οι εξελίξεις στο ισοζύγιο πληρωμών αποκάλυψαν με σαφήνεια δύο καίριες αδυναμίες της οικονομίας μας.

Η πρώτη είναι η στροφή της ζήτησης προς τις εισαγωγές αμέσως μόλις σημειώθηκε μια, περιορισμένη μάλιστα, ανάκαμψη και βελτίωση του εθνικού εισοδήματος. Η διόγκωση του ελλείμματος απεικονίζει την αδυναμία της εθνικής μας παραγωγής να εκμεταλλευτεί την αύξηση της εγχώριας και διεθνούς ζήτησης και εκφράζει το χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, ως σύνολο. Γιατί παρόλη την θετική διαμόρφωση της ζήτησης δεν έγινε δυνατή η επέκταση και αναδιάρθρωση της παραγωγής που θα οδηγούσε σε αύξηση των εξαγωγών και τη συγκράτηση της εισαγωγικής διείσδυσης, η οποία εντάθηκε και από το καταναλωτικό πρότυπο που διαμόρφωσε η μεταπολεμική «ανάπτυξη».

Η δεύτερη αδυναμία έχει σχέση με τον ισχνό ρόλο που παίζει η εθνική μας παραγωγή στην ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών και αντίστοιχα την υπερβολική εξάρτησή του από τους άδηλους πόρους, που

δεν εξαρτώνται άμεσα από την κυβερνητική πολιτική, ούτε από τις εξελίξεις στο πεδίο της εγχώριας παραγωγής. Τα προβλήματα στο ισοζύγιο δηλαδή αντανακλούν τόσο τις διαρθρωτικές αδυναμίες του παραγωγικού μας συστήματος, όσο και την ιστορικά διαμορφωμένη επικίνδυνη εξάρτηση της ισορροπίας της οικονομίας μας από εξωγενή στοιχεία. Η ανεργία στις βιομηχανικές χώρες, η διεθνής ναυτιλιακή κρίση, η αστάθεια στα τουριστικά ρεύματα και στις εισροές κεφαλαίων για την αγορά ακινήτων είναι παράγοντες που συνέβαλαν εξίσου σημαντικά στη σημερινή διόγκωση των ελλειμμάτων και στην ανάγκη μιας αποφασιστικής παρέμβασης, παρόλο που επηρεάζονται σε μικρό σχετικά βαθμό από την εθνική πολιτική.

Η έμφαση που αποδίδεται στα στοιχεία της παραγωγής, της ανταγωνιστικότητας και των διαρθρωτικών αλλαγών, οριοθετεί και την αναπτυξιακή στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί τα επόμενα χρόνια. Η στρατηγική αυτή θα αποτελέσει οργανική συνέχεια, εξέλιξη και προϊόν τόσο της μέχρι σήμερα προσπάθειας, όσο και των κοινωνικών διαστάσεων και των πραγματικών καταστάσεων που σφραγίζουν την οικονομία μας.

Στη φάση που ακολουθεί οι κοινωνικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στα τελευταία τέσσερα χρόνια και που χρειάζεται να διευρυνθούν στην επόμενη τετραετία, προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για την ενίσχυση και την πραγματοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών στην παραγωγική βάση της οικονομίας.

Τα μέτρα σταθεροποίησης της οικονομίας, που ανακοίνωσε η Κυβέρνηση πρόσφατα, είχαν άλλωστε διττό χαρακτήρα. Από τη μια μεριά στόχος τους ήταν η συγκράτηση των ελλειμμάτων του ισοζυγίου πληρωμών μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των εξαγωγών και του περιορισμού των εισαγωγών. Από την άλλη, έχουν σαφή αναπτυξιακό χαρακτήρα προσανατολίζοντας μέρος της ζήτησης προς την εγχώρια παραγωγή.

Τα προστατευτικά μέτρα απέναντι στις εισαγωγές δίνουν έτσι ένα αξιόλογο πρόσθετο περιθώριο επιλογών στις ελληνικές επιχειρήσεις για αύξηση και αναπροσανατολισμό της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Η αξιοποίηση του περιθωρίου αυτού προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων και της ικανοποίησης αναγκών της ελληνικής οικονομίας θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επιβίωση και μετεξέλιξη σημαντικών τμημάτων της ελληνικής μεταποίησης. Είναι επομένως επι-

τακτικό ο ιδιωτικός τομέας να ανταποκριθεί και να αξιοποιήσει αναπτυξιακά το ευνοϊκό πλαίσιο που δημιούργησε με τα πρόσφατα μέτρα η Κυβέρνηση.

Ταυτόχρονα ακολουθείται μια συνολική αναπτυξιακή πολιτική στο χώρο της μεταποίησης που στοχεύει:

- α. στην αύξηση της χρησιμοποίησης του υφιστάμενου παραγωγικού δυναμικού, για την αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης.
- β. στο σχηματισμό του σημερινού συστήματος παραγωγής, την αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης και την επέκτασή της προς κατευθύνσεις που δεν θα αναπαράγουν τις σημερινές δομές, οι οποίες και δημιουργούν την κρίση.

Άρα, η πολιτική στον τομέα της μεταποίησης, είναι απαραίτητο να κινείται ταυτόχρονα σε δύο παράλληλα επίπεδα. Ένα που θα στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του υφιστάμενου παραγωγικού μας δυναμικού και ένα δεύτερο που θα στοχεύει στη δημιουργία μιας νέας μεταποιητικής μορφολογίας στη χώρα μας.

Και οι δύο αυτές κατευθύνσεις κεντρικό στόχο έχουν την ενίσχυση της προσφοράς στην ελληνική οικονομία, που είναι αναγκαστικός δίαυλος για τον περιορισμό της εξάρτησης από το εξωτερικό και την ενίσχυση της αυτοδυναμίας της. Ο κρίσιμος αυτός ρόλος της πολιτικής στη μεταποίηση γίνεται όλο και περισσότερο φανερός καθώς εντείνεται η αδυναμία του ιδιωτικού τομέα ν' ανταποκριθεί στην πρόκληση του διεθνούς ανταγωνισμού, της τεχνολογικής ανανέωσης, και στην αναγκαιότητα αναβάθμισης της χώρας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας.

II. ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Το πρόβλημα των φορέων της αναπτυξιακής στρατηγικής, είναι θέμα κρίσιμο. Η εμπειρία των τελευταίων δέκα—δεκαπέντε ετών, δείχνει ότι η απουσία φορέων ικανών να στηρίξουν την περαιτέρω εξέλιξη της οικονομίας, είναι από τους παράγοντες που παρεμποδίζουν κάθε σοβαρή προσπάθεια αναπτυξιακού χαρακτήρα.

Στα σημερινά πλαίσια της ελληνικής οικονομίας διαπλέκονται και αλληλοεπιδρούν τρεις κύριες κατηγορίες φορέων: οι φορείς **του Δημόσιου Τομέα**, οι φορείς **του Κοινωνικού Τομέα**, που περιλαμβάνουν τις κοινωνικοποιημένες δημόσιες επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τους συνεταιριστικούς φορείς και γενικά σχήματα με λαϊκή συμμετοχή, και **οι ιδιωτικοί φορείς**.

Μέσα από ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών μέτρων, που αφορούν τις επενδύσεις στην παραγωγική δομή και στην υλικοτεχνική και ανθρώπινη υποδομή, την προώθηση θεσμικών αλλαγών, την κινητοποίηση πόρων και την ανάληψη πρωτοβουλιών σε επί μέρους τομείς δράσης ή κλάδους παραγωγής, το Κράτος αποτελεί βασικό μοχλό για την έξοδο της οικονομίας από την κρίση.

Η ένταξη επίσης της χώρας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και οι πολλαπλές πιέσεις που προκαλούνται απ' αυτή δείχνουν ότι το Κράτος καλείται και πρέπει να παίζει στρατηγικό ρόλο στη διαδικασία της ανάπτυξης της οικονομίας μας. Έτσι σήμερα ο Δημόσιος Τομέας καλείται να διαδραματίσει πρωτοποριακό ρόλο και ως αυτόνομος φορέας ανάπτυξης και ως καθοδηγητής και στήριγμα των άλλων δύο πόλων της οικονομικής δράσης, δηλ. του Ιδιωτικού και του Κοινωνικού Τομέα.

Η μεταποίηση σε μεγάλο βαθμό στηρίζει την επιβίωση και την ανάπτυξή της στον κρατικό παρεμβατισμό. Ένα παρεμβατισμό όμως περισσότερο πατερναλιστικού και διορθωτικού χαρακτήρα παρά αναπτυξιακού, εκσυγχρονιστικού και καταλύτη οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών. Η αλλαγή αυτής της παθογενούς συμπεριφοράς και λειτουργίας του Κράτους, που αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή του στην αναπτυξιακή προσπάθεια απαιτεί τη ριζική αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης. Αυτή αποτελεί τον οδηγό κάθε αναπτυξιακής προσπάθειας και δίνει το ρυθμό λειτουργίας της οικονομίας στο σύνολό της. Άρα το πιο **ισχυρό αναπτυξιακό μέτρο**, είναι η προσπάθεια που έχει ήδη αναλάβει η Κυβέρνηση για την αναδιάρθρωση, την αναδιοργάνωση και τον αναπροσανατολισμό της Δημόσιας Διοίκησης.

Στην ελληνική οικονομία όμως δεν υπάρχει μια αποτελεσματική επιχειρηματική βάση. Ο Ιδιωτικός Τομέας, συνηθισμένος στην προστατευτική πολιτική του Κράτους, αδυνατεί σήμερα να αντιμετωπίσει τις συνθήκες που επιβάλλει ο ελεύθερος ανταγωνισμός στην εσωτερική και τη διεθνή αγορά, χωρίς κρατική στήριξη. Οι επιδιώξεις του έτσι στρέφονται περισσότερο στο βραχυπρόθεσμο κέρδος και στα κίνητρα του Κράτους, παρά στην επένδυση και τη σύγχρονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο εκσυγχρονισμός της ιδιωτικής πρωτοβουλίας προβάλλει συνεπώς επιτακτικά.

Εκσυγχρονισμός στις ιδέες, στους φορείς, στον τρόπο οργάνωσης, στην επιχειρηματική στρατηγική, στις σχέσεις με το κοινωνικό και το οικονομικό περιβάλλον. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπάρχουν ικανές δυνάμεις στο χώρο αυτό, που μέσα από υγιείς και κατάλληλους μηχανισμούς και πολιτικές στήριξης μπορούν, με συστηματική και βαθμιαία προσαρμογή τους, να αναλάβουν πολύ σοβαρές αναπτυξιακές δραστηριότητες.

Γι' αυτούς τους λόγους η Κυβέρνηση θα στηρίξει κάθε πρωτοβουλία του Ιδιωτικού Τομέα, που θα εντάσσεται στη λογική των στρατηγικών της στόχων, δηλαδή το μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας σε οικονομία παραγωγής και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στα πλαίσια μιας αυτοδύναμης ανάπτυξης. Τα μέτρα που θα προωθηθούν θα αποβλέπουν στην ενίσχυση του Ιδιωτικού Τομέα ακριβώς για να αξιοποιήσει τις πραγματικές δυνατότητές του.

Ο σκοπός της Κυβέρνησης είναι να αξιοποιήσει το ρόλο του κράτους ως μοχλό μιας αναπτυξιακής συναινετικής διαδικασίας, παράλληλα με τις διαδικασίες αποκέντρωσης εξουσιών, αρμοδιοτήτων, πόρων και θεσμών κοινωνικού ελέγχου.

Στόχος δεν θα είναι σε καμμία περίπτωση η στείρα παροχή «κινήτρων» με τα οποία μεταφέρεται σε φορείς και δυνάμεις, που παραμένουν άκαμπτοι και στάσιμοι, εισόδημα σε βάρος του κοινωνικού συνόλου, αλλά και της ίδιας της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς τους. Στόχος είναι η αύξηση της παραγωγής, η ανάπτυξη των παραγωγικών διαδικασιών και η επίτευξη κέρδους μέσα απ' αυτές και όχι η δημιουργία «εισοδημάτων» με αναδιανεμητικές παρεμβάσεις του Κράτους. Το Κράτος θα βοηθήσει αλλά δεν θα υποκαταστήσει τους μηχανισμούς της αγοράς για εξασφάλιση κέρδους από μη ανταγωνιστικούς επιχειρηματίες.

Ο Κοινωνικός Τομέας της οικονομίας αποτελεί δυνάμει ένα πολύ σημαντικό μοχλό στην αναπτυξιακή στρατηγική της κυβέρνησης για δύο τουλάχιστον λόγους:

- α. αποτελεί ένα χώρο μέσα από τον οποίο μπορούν να ξεπηδήσουν νέοι φορείς αναπτυξιακής δράσης που τόσο έχει έλλειψη η οικονομία μας, αλλά και να προωθηθούν στρατηγικού χαρακτήρα επενδύσεις.
- β. μπορεί να στηρίξει νέου τύπου δραστηριότητες για τη χώρα, που η ιδιωτική πρωτοβουλία δεν φαίνεται διατεθειμένη να αναλάβει, αλλά που είναι σημαντικές για την παραγωγική αναδιάρθρωση της οικονομίας.

Για τους παραπάνω λόγους ο Τομέας αυτός χρειάζεται στήριξη, χωρίς αυτό να σημαίνει νόθευση των ίσων όρων ανταγωνισμού. Είναι αδύνατο να προχωρήσει μία συνολική αναπτυξιακή προσπάθεια αν οι νέοι φορείς και οι νέες παραγωγικές πρωτοβουλίες, που δίνουν μεγαλύτερη συνοχή στον παραγωγικό ιστό της οικονομίας, δεν στηριχθούν αποτελεσματικά.

Η μέχρι τώρα εμπειρία επιτρέπει ωστόσο το συμπέρασμα, ότι η επιτυχία όλων των Τομέων της οικονομίας και ιδίως του Κοινωνικού προϋποθέτει μία διαφορετική αντίληψη από τους ίδιους τους φορείς και τις παραγωγικές δυνάμεις που συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Η παθητική αντίληψη, όπου όλα αναμένονται από το Κράτος δεν οδηγεί πουθενά. Η αντίληψη αυτή πρέπει να αντικατασταθεί από μια νέα, με βάση την οποία οι ίδιοι οι φορείς θα αναπτύσσουν πρωτοβουλίες σ' όλο το φάσμα των επιμέρους λειτουργιών και δραστηριοτήτων τους όπως στην αναζήτηση και άντληση πρόσθετων κεφαλαίων, την επεξεργασία αναπτυξιακών σχεδίων δράσης, την αξιοποίηση των δικών τους οικονομικών δυνατοτήτων, του ανθρώπινου δυναμικού τους και των σχέσεών τους με άλλους Τομείς της οικονομίας.

Οι εργαζόμενοι γενικά και ιδιαίτερα οι εργαζόμενοι στον Κοινωνικό Τομέα, δεν μπορούν να παραμένουν παθητικοί ή να αναπτύσσουν διεκδικήσεις που δεν βρίσκονται σε συνάρτηση με το παραγωγικό αποτέλεσμα στο βαθμό που θεωρούν ότι η υπόθεση του κοινωνικού μετασχηματισμού είναι και δική τους ευθύνη, αλλά πρέπει να λειτουργούν ως ενεργητικοί φορείς της διαδικασίας αυτής.

Η διαδικασία μετάβασης από το απαρχαιωμένο στο νέο, από τις δομές που δημιουργούν την κρίση προς μορφές σχέσεων που οδηγούν στην έξοδο από την κρίση και τη δημιουργία μιας υγιούς ανταγωνιστικής

παραγωγικής κοινωνίας δεν είναι απαλλαγμένη από κόστος. Δεν «παρέχεται δωρεάν». Αντίθετα αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής ο πολιτικά και κοινωνικά αποδεκτός τρόπος κατανομής του κόστους για το ξεπέρασμα της κρίσης και των θυσιών που απαιτούνται.

Η άποψη αυτή οριοθετεί και το πλέγμα των σχέσεων μεταξύ του Κράτους και των τριών Τομέων της Οικονομίας, του Δημόσιου, του Κοινωνικού και του Ιδιωτικού. Σχέσεις που **δεν είναι ανταγωνιστικές, αλλά συμπληρωματικές.**

III. ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Τα κρίσιμα εργαλεία της πολιτικής στον τομέα της μεταποίησης είναι:

- **Η πολιτική Κρατικών Προμηθειών και Δημοσίων Έργων**, με στόχο τη στενότερη διασύνδεση της δημόσιας ζήτησης με την εγχώρια παραγωγή.
- **Η Κλαδική Πολιτική**, με στόχο τη συντονισμένη σφαιρική αντιμετώπιση των προβλημάτων αναδιάρθρωσης - ανάπτυξης αλλά και διασύνδεσης των κλάδων της μεταποίησης.
- **Η Πολιτική Άμεσης Παρέμβασης στην Παραγωγική Βάση**, με τη δημιουργία σημαντικών βιομηχανικών μονάδων βάσης, που θα λειτουργήσουν αναδιάρθρωτικά στο παραγωγικό σύστημα.
- **Η Πολιτική Επενδυτικών Κινήτρων** στον Ιδιωτικό και τον Κοινωνικό Τομέα.
- **Η Πολιτική Έρευνας και Τεχνολογίας**, με στόχο την τεχνολογική αναβάθμιση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας και μέσα απ' αυτή της γενικότερης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.
- **Η Εξαγωγική Πολιτική**, με στόχο τη δημιουργία των προϋποθέσεων για ένα πραγματικά ανταγωνιστικό μεταποιητικό τομέα, που θα στηρίζει τις επιδόσεις του περισσότερο στις ανταγωνιστικές του ικανότητες και λιγότερο στις κρατικές ενισχύσεις.
- **Η Πολιτική Κοινωνικής, Υλικής και Θεσμικής Υποδομής**, που διαμορφώνει τις γενικότερες συνθήκες κόστους λειτουργίας των παραγωγικών μονάδων.
- **Η Πολιτική στο χώρο των ΜΜΕ**, οι οποίες αποτελούν μια πολύτιμη πηγή επιχειρηματικής εμπειρίας, καινοτομιών δραστηριοτήτων και ανανεωτικού πνεύματος, στοιχεία καίρια σε μια διαδικασία μετάβασης από ξεπερασμένα προς νέα σχήματα παραγωγικής δράσης και επιχειρησιακών επιλογών.
- **Η Φορολογική και η Πιστωτική Πολιτική**, στο βαθμό που συγκεκριμένα ενισχύουν πραγματικά αναπτυξιακές προσπάθειες των ιδιωτικών ή κοινωνικών φορέων.

Οι μορφές, οι συνδυασμοί και η ένταση χρήσης των αναπτυξιακών αυτών εργαλείων, στα πλαίσια της συνολικής μας πολιτικής, θα προσαρμοστούν με ευελιξία και αποτελεσματικότητα στις απαιτήσεις της αναπτυξιακής μας στρατηγικής.

Πιο συγκεκριμένα, το πακέτο των μέτρων σταθεροποίησης κάνει αναγκαία μια πολιτική που στο άμεσο μέλλον θα δώσει έμφαση:

πρώτον, στην ενίσχυση εκείνων των κατηγοριών δημόσιων δαπανών και προμηθειών, που είτε κατευθύνονται άμεσα στους εγχώριους παραγωγούς, είτε τους οφελούν έμμεσα, με τη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για την ανταγωνιστικότητά τους,

δεύτερον, την ευνοϊκότερη διαμόρφωση ορισμένων στοιχείων της πιστωτικής πολιτικής έτσι ώστε, χωρίς να διακυβεύεται η πιστωτική και νομισματική ισορροπία, να ενισχυθούν μέσα από μια αναδιάταξη της κατανομής των πιστωτικών πόρων οι περισσότερο αναπτυξιακές επιχειρησιακές πρωτοβουλίες, και

τρίτον, την αύξηση των εξαγωγών, έτσι ώστε η συγκράτηση της εσωτερικής ζήτησης να αντισταθμιστεί από την αξιοποίηση της διεθνούς ζήτησης.

Τόσο τα περιθώρια προστασίας, όσο και η υποτίμηση και η συγκράτηση των στοιχείων του κόστους δίνουν ήδη την ευκαιρία στο παραγωγικό σύστημα να βελτιώσει τα περιθώρια ανταγωνιστικότητάς του, τουλάχιστο σε σχέση με τα συγκεκριμένα προϊόντα που μπορεί να προσφέρει.

Έτσι το τρίπτυχο

(α) παραγωγικότητα-ανταγωνιστικότητα,

(β) εξαγωγές και

(γ) σύμφιξη των διασυνδέσεων μεταξύ εγχώριας δαπάνης και παραγωγής θα συγκεντρώσει την ιδιαίτερη προσοχή της κυβέρνησης στη φάση αυτή.

IV. ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Συγκεκριμένα, τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού αναπτυξιακού πλαισίου για τη μεταποίηση είναι:

1. Κύρια αναπτυξιακά έργα – Επενδυτικοί φορείς του Δημοσίου

Ο χώρος των παραγωγικών επενδύσεων αποτελεί την κατ' εξοχήν έκφραση της αναπτυξιακής πολιτικής της κυβέρνησης. Οι επενδύσεις αποτελούν χρόνιο πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας για πάνω από μια δεκαετία και ιδιαίτερα οι επενδύσεις εκείνες που θα οδηγούσαν στο διαρθρωτικό μετασχηματισμό της μεταποίησης.

Η προώθηση μεγάλων έργων ή επενδύσεων ειδικής αναπτυξιακής σημασίας από το Κράτος είναι επιτακτική, ενόψει της κρίσης που περνάει η οικονομία και των εντεινόμενων ανισορροπιών στη σχέση εθνικής παραγωγής και κατανάλωσης καθώς και στο ισοζύγιο πληρωμών.

Προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της παραγωγής οι κρίσιμοι μοχλοί υλοποίησης των κυβερνητικών στόχων είναι η ΕΤΒΑ, η ΕΛΕΒΜΕ και οι άλλες αναπτυξιακές Τράπεζες.

Η συμβολή της ΕΤΒΑ στην ανάπτυξη νέων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και κατά συνέπεια στην αύξηση των διαθέσιμων θέσεων απασχόλησης, εκδηλώνεται σε τέσσερα επίπεδα:

- στην τρέχουσα δανειοδότηση επενδύσεων παγίου κεφαλαίου,
- στη διάθεση πόρων με τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου και στην εξυγίανση των επιχειρήσεων,
- στις μεγάλες διαρθρωτικές επενδύσεις,
- στις βιομηχανικές περιοχές.

Η αναβάθμιση και δραστηριοποίηση της ΕΛΕΒΜΕ έχει στόχο την ταχύτερη υλοποίηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων στον τομέα μεταλλευτικής-μεταλλουργικής δραστηριότητας.

Η ΕΛΕΒΜΕ θα λειτουργήσει ως εταιρεία χαρτοφυλακίου, της οποίας η πλειοψηφία των μετοχών περνάει στο Δημόσιο. Επειδή οι μεταλλευτικές και μεταλλουργικές δραστηριότητες έχουν υψηλό επιχειρηματικό κίνδυνο η παρέμβαση του Δημοσίου θα επιτρέψει την υλοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων που αξιοποιούν τον ορυκτό μας πλούτο και κρίνονται απαραίτητα για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Τα έργα που υλοποιούν την κυβερνητική πολιτική στον τομέα των επενδύσεων με στόχο την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης και τη μεταποίηση των πρώτων υλών της χώρας βρίσκονται σε διάφορες φάσεις της διαδικασίας εκτέλεσης ή μελέτης τους.

Προχωρούν ήδη οι εργασίες για την υλοποίηση των εξής επενδύσεων:

α. **Αξιοποίηση καλλιούχων αστριών Νομού Δράμας** (προβλεπόμενο κόστος επένδυσης της πρώτης φάσης \$ 5.000.000).

Έχει ιδρυθεί η PORCEL A.E., θυγατρική της ΕΤΒΑ, που αποτελεί το φορέα του έργου και το έργο βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με προοπτική να λειτουργήσει μέχρι τα τέλη του 1986 το ολοκληρωμένο παραγωγικό τμήμα της πρώτης φάσης του έργου. Στο μεταξύ η παραγωγή του μεταλλείου έχει ήδη αρχίσει.

β. **Ναυτιλιακή Βιομηχανική Περιοχή (ΝΑ.ΒΙ.ΠΕ.), Αστακού** (προβλεπόμενο κόστος \$ 45.000.000).

Μέσα στο 1986 προβλέπεται να ολοκληρωθεί η πρώτη φάση των απαλλοτριώσεων και παράλληλα η έναρξη των έργων της χερσαίας και θαλάσσιας υποδομής.

Στη Ναυτιλιακή Βιομηχανική Περιοχή Αστακού, προβλέπεται να εγκατασταθούν τουλάχιστον τρεις μονάδες διαλύσεως πλοίων και παραγωγής SCRAP των οποίων οι επενδύσεις έχουν ενταχθεί στο ν. 1262/82 και χρηματοδοτούνται από την ΕΤΒΑ.

γ. **Ελληνικά Σιδηροκράματα (ΕΛΣΙ)**

(i) **Μεταλλείο Βούρινου.**

Μέχρι τέλος Φεβρουαρίου θα έχει ολοκληρωθεί η μελέτη σκοπιμότητας. Το μεταλλείο θα παράγει συμπύκνωμα χρωμίτου, για υποκατάσταση εισαγωγών πρώτης ύλης της μονάδας παραγωγής σιδηροχρωμίου στο Τσιγκέλι Αλμυρού.

(ii) Μεταλλείο Δομοκού.

Μέχρι τέλος Ιουνίου 1986 θα έχει ολοκληρωθεί η μελέτη σκοπιμότητας για εκμετάλλευση του νέου κοιτάσματος.

δ. Μονάδα Παραγωγής Αλουμίνας, (προβλεπόμενο κόστος με τιμές 1984 \$ 455.000.000).

Ιδρύθηκε ήδη η Α.Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΛΟΥΜΙΝΑ, θυγατρική της ΕΤΒΑ, που αποτελεί το φορέα του έργου. Μετά την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου με το σοβιετικό οίκο το Σεπτέμβριο 1985, έχουν αρχίσει οι προκαταρκτικές εργασίες. Μέσα στο 1986 θα ενταθεί η κατασκευή των έργων υποδομής στις μονάδες που προβλέπεται να λειτουργήσουν το 1990, εφόσον ολοκληρωθούν στο πρώτο εξάμηνο του 1986 και οι διαπραγματεύσεις με τη Βουλγαρία για τη διάθεση 200.000 τόννων αλουμίνας.

ε. Βιομηχανικές περιοχές (ΒΙ.ΠΕ.)

Για το 1986 έχει προγραμματιστεί η εντατικοποίηση της δραστηριότητας της ΕΤΒΑ σε συνεχιζόμενα και νέα έργα υποδομής στις βιομηχανικές περιοχές της χώρας, με συνολικό προϋπολογισμό 3 δισ. δρχ. περίπου.

Στο πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνονται οι βιομηχανικές περιοχές Αλεξανδρούπολης, Κομοτηνής, Ξάνθης, Δράμας, Πέλλας, Αμφίπολης, Σερρών, Θεσσαλονίκης, Πρέβεζας, Ιωαννίνων, Άρτας, Βόλου, Λάρισας, Καρδίτσας-Τρικάλων, Μεσολογγίου, Αγρινίου, Πρατυγιαλίου-Αστακού, Λαμίας, Ευβοίας, Βοιωτίας, Αττικής Α (Βυρσοδεψεία), Αττικής Β (Χυτήρια), Κορινθίας, Πάτρας, Αιγίου, Τρίπολης, Πύργου, Καλαμάτας, Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, Ρόδου και Φωκίδας (Αλουμίνα).

Άμεση προτεραιότητα δίνεται στις βιομηχανικές περιοχές Αττικής Α (Βυρσοδεψεία) και Αττικής Β (Χυτήρια) με στόχο τη μετεγκατάσταση των μονάδων που λειτουργούν σήμερα στο Λεκανοπέδιο της Αθήνας.

στ. ΜΕΤΒΑ

Η ΜΕΤΒΑ ΑΕ έχει αναλάβει την υλοποίηση δύο αντικειμένων.

(i) Κατεργασία των αρσενικούχων σιδηροπυριτών Ολυμπιάδας για παραγωγή χρυσού και αργύρου. Η έναρξη κατασκευής τοποθετείται στις αρχές του 1987, και

(ii) Ανάπτυξη μεταλλείου Μολάων Λακωνίας, όπου έχει εντοπισθεί ενδιαφέρον κοίτασμα μεικτών θειούχων (ψευδαργύρου, Μολύβδου και Αργύρου). Η ανάπτυξη του μεταλλείου για παραγωγή θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 1989.

Στο τέλος του 1987 θα ολοκληρωθεί η μελέτη σκοπιμότητας για κατασκευή μονάδας παραγωγής μετάλλου ψευδαργύρου, σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου Μολάων και των ερευνητικών εργασιών στην περιοχή Κίρκης Αλεξανδρούπολης που γίνονται από ΙΓΜΕ-ΓΕΜΕΕ.

ζ. Θειάφι Μήλου

Η συνολική επένδυση θα είναι περίπου 650 εκατ. δρχ. για ετήσια παραγωγή 60.000 τόννων θειάφι.

η. Αλυκές Μεσολογγίου ΑΕ

Η αλυκή εργάζεται σήμερα κερδοφόρα παράγοντας περί τους 100.000 τόνους αλάτι το χρόνο σε διεθνώς ανταγωνιστικές τιμές και ποιότητα. Το έργο μπορεί να επεκταθεί κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.

Μέσα στο 1986 προβλέπεται επίσης να ληφθούν αποφάσεις για μια σειρά από σημαντικά έργα για τα οποία ολοκληρώνονται οι μελέτες και ιδίως για τα εξής:

- α. Δασοβιομηχανικό συγκρότημα Β. Εύβοιας (επένδυση 20 εκ. δολ.), που περιλαμβάνει μονάδες απόσταξης ρετσινιού, εκχύλισης ξύλου, κολοφωνιούχων ρητινών και προϊόντων νεφτιού.
- β. Βιομηχανία ανοξειδωτου χάλυβα (επένδυση 200 εκ. δολ.).
- γ. Συγκρότημα παραγωγής λιγνιταερίου, αμμωνίας και συνθετικού φυσικού αερίου της ΑΕΒΑΛ (επένδυση 400 εκ. δολ.), που θα εκσυγχρονίσει τη βιομηχανία αζωτούχων λιπασμάτων με ταυτόχρονη μείωση του κόστους και βελτίωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος.
- δ. Φωσφορίτες Δρυμών, Ηπείρου
- Η μελέτη θα ολοκληρωθεί στα μέσα Μαρτίου 1986. Υπάρχουν θετικές προοπτικές.
- ε. Σμυρίδα Νάξου

Το πρόγραμμα προβλέπει ορθολογική εξόρυξη του μεταλλεύματος και εμπλουτισμού για απομάκρυνση του σιδήρου. Η υλοποίηση της επένδυσης συνδέεται, όμως, με το πρόβλημα διευθέτησης των δικαιωμάτων εξόρυξης για το οποίο ισχύει ειδικό καθεστώς.

2. Κρατικές Προμήθειες

Κύριος στόχος της πολιτικής κρατικών προμηθειών είναι η ελληνοποίηση των αγορών του δημόσιου τομέα. Ήδη, την πρώτη τετραετία έγιναν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η παραπέρα προώθηση της ελληνοποίησης των προμηθειών περιλαμβάνει μία σειρά μέτρων που θα συμβάλλουν στην ανάκαμψη της οικονομίας καθώς και στην αυτοδύγαμη οικονομική ανάπτυξη και τα οποία μπορούν να συνοψισθούν στις παρακάτω κατηγορίες:

α. Κατάρτιση νέου Νόμου-Πλαισίου για τις Κρατικές Προμήθειες

Ο Νόμος-Πλαίσιο, που καταρτίζεται, προβλέπει:

- i. την ένταξη όλων των φορέων του Δημόσιου Τομέα στον Προγραμματισμό των Κρατικών Προμηθειών,
- ii. την καθιέρωση ενιαίων κανόνων για τον προγραμματισμό και την εκτέλεση όλων των Κρατικών Προμηθειών με παράλληλη αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων ορισμένων φορέων ή προμηθειών,
- iii. τη θεσμοθέτηση του κοινωνικού ελέγχου, με συμμετοχή στις σχετικές διαδικασίες εκπροσώπων των παραγωγικών τάξεων και των κοινωνικών φορέων,
- iv. την εξασφάλιση της διαφάνειας, και
- v. τη δημιουργία ενός ορθολογικού πλαισίου για την άσκηση μέσω των Κρατικών Προμηθειών πολιτικής στον τομέα της μεταποίησης και την ανάπτυξη και παρακολούθηση των τεχνικών, οικονομικών και οργανωτικών δυνατοτήτων των κατασκευαστικών επιχειρήσεων οι οποίες αναλαμβάνουν την εκτέλεση Κρατικών Προμηθειών.

β. Θεσμοθέτηση 5ετών προγραμμάτων προμηθειών

Η διαμόρφωση πενταετών προγραμμάτων προμηθειών από τους Δημόσιους φορείς και οργανισμούς θα δώσει τη δυνατότητα στο ΥΒΕΤ να προσανατολίσει τη ζήτηση προς την εγχώρια παραγωγή και ανάστροφα. Τα προγράμματα αυτά θα εξασφαλίσουν:

- i. Τη σύνδεση των προγραμμάτων προμηθειών με τα αντίστοιχα 5ετή προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, και
- ii. Την παραπέρα προώθηση σύναψης Προγραμματικών Συμφωνιών και Αναπτυξιακών Συμβάσεων με εγχώριες επιχειρήσεις.

γ. Σύναψη Προγραμματικών Συμφωνιών – Αναπτυξιακών Συμβάσεων

Η επιθετική πολιτική ενίσχυσης της εγχώριας βιομηχανίας – βιοτεχνίας που εκφράζεται μέσα από τους παραπάνω θεσμούς θα επεκταθεί και σ' άλλους κλάδους της μεταποίησης στοχεύοντας:

- i. τη δυνατότητα μακροχρόνιου προγραμματισμού της εγχώριας παραγωγής,
- ii. την πραγματοποίηση επενδύσεων για αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της βιομηχανίας - βιοτεχνίας ή για την επέκτασή τους σε νέους κλάδους παραγωγής,
- iii. την αγορά και απορρόφηση νέων τεχνολογιών για την κατασκευή ειδών που μέχρι σήμερα δεν κατασκευάζονται στη χώρα μας ή κατασκευάζονται με μικρή εγχώρια προστιθέμενη αξία,
- iv. την αύξηση απασχόλησης του εργατοτεχνικού δυναμικού της χώρας,
- v. την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- vi. τη μείωση του κόστους παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, και
- vii. την εξοικονόμηση συναλλάγματος.

Μέσα στο 1986 πρόκειται να προωθηθούν οι παρακάτω Προγραμματικές Συμφωνίες - Αναπτυξιακές Συμβάσεις:

- i. **Προγραμματική Συμφωνία για την κατασκευή Βιομηχανικών Σφαγείων** συνολικού ύψους 18,5 δισ. δρχ. περίπου (έργο σε εξέλιξη).

- ii. **Προγραμματική Συμφωνία ΔΕΗ - ΠΥΡΚΑΛ** συνολικού ύψους 75 δισ. δρχ. περίπου (έργο σε εξέλιξη).
- iii. **Προγραμματική Συμφωνία για την κατασκευή απορριματοφόρων (Νέο έργο).**
- iv. **Αγορά τηλετύπων συνολικής αξίας 3,5 δισ. δρχ. περίπου (Νέο έργο).**
- v. **Αγορά δευτερευουσών τηλεφωνικών εγκαταστάσεων του Ο.Τ.Ε. (Νέο έργο).**
- vi. **Κατασκευή τηλεπικοινωνιακού υλικού από εγχώριες Βιομηχανίες με παράλληλη εισαγωγή σύγχρονης τεχνογνωσίας (Νέο έργο).**
- vii. **Υλοποίηση συμφωνιών – πλαίσιο για αγορά τροχαίου υλικού του Ο.Σ.Ε.**
- viii. **Στον κλάδο αυτοκινητοβιομηχανίας** θα προωθηθεί για ορισμένες κατηγορίες αυτοκινήτων η συμφωνία αγοράς από την εγχώρια βιομηχανία και θα γίνει η όσο το δυνατό μεγαλύτερη τυποποίηση-εναρμόνιση των τεχνικών προδιαγραφών προς τις δυνατότητες της εγχώριας κατασκευαστικής δραστηριότητας.
- ix. **Καλώδια ΔΕΗ - ΟΤΕ**
- x. **Κατασκευή πομποδεκτών βάσης, οχημάτων και φορητών, και**
- xi. **Κατασκευή ταμειακών μηχανών, με αγορά τεχνογνωσίας.**

δ. Τυποποίηση Προδιαγραφών

Σε συνεργασία του ΕΛΟΤ με τον ΕΟΜΜΕΧ, τις παραγωγικές τάξεις και τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία θα προωθηθεί η τυποποίηση των προδιαγραφών των αγορών του Δημόσιου Τομέα με στόχο την καθιέρωση εθνικών προδιαγραφών εναρμονισμένων με τις δυνατότητες της εγχώριας βιομηχανίας-βιοτεχνίας.

3. Προβληματικές Επιχειρήσεις

Η πολιτική που έχει αποφασιστεί για τις επιχειρήσεις αυτές (ανακοινώσεις ΑΣΟΠ 11.10.85) στοχεύει στην

οριστική ρύθμιση του τεράστιου αυτού προβλήματος για την εθνική οικονομία με την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό των βιώσιμων μονάδων. Οι βιώσιμες επιχειρήσεις πρέπει να γίνουν ανταγωνιστικές. Επιχειρήσεις που δεν είναι βιώσιμες, ανεξάρτητα από τους λόγους που τις οδηγούν εκεί, δεν μπορούν να συνεχίσουν να λειτουργούν.

Η συνέχιση της λειτουργίας μη-βιώσιμων μονάδων συνεπάγεται τεράστιο κόστος για το κοινωνικό σύνολο και κύρια για τους εργαζόμενους. Γιατί αυτό σημαίνει μεταφορά πόρων σε μη-αποδοτικές δραστηριότητες χωρίς προοπτική. Τα χρήματα που απαιτούνται για επιδότηση των μη-βιώσιμων επιχειρήσεων μπορούν και πρέπει να επενδυθούν σε νέες παραγωγικές δραστηριότητες που θα διασφαλίζουν σε μακροχρόνια θέση την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και την απασχόληση των εργαζομένων.

Με τη μετοχοποίηση και ρύθμιση των οφειλών τους διευθετείται το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Η πλειοψηφία των μετοχών των επιχειρήσεων που είναι σημαντικές για την εθνική οικονομία θα περάσουν στον ΟΑΕ. Η πλειοψηφία των μετοχών των επιχειρήσεων που δεν είναι στρατηγικής σημασίας για την οικονομία θα περάσει στην Εθνική Τράπεζα. Μετοχές αυτών των επιχειρήσεων μπορούν να αγοραστούν και από ιδιώτες, εφόσον υπάρξει ενδιαφέρον.

Ο Ο.Α.Ε. θα πάρει τη μορφή εταιρείας χαρτοφυλακίου, στοιχείο που θα του επιτρέψει να επεκτείνει τη συμβολή του σε άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες όπου η ιδιωτική πρωτοβουλία αδυνατεί ή δεν θέλει να δραστηριοποιηθεί.

4. Μέτρα Πιστωτικής Πολιτικής

Η Πιστωτική Πολιτική προσανατολίστηκε ήδη, μετά τα μέτρα σταθεροποίησης, προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του τομέα της μεταποίησης. Ειδικότερα, λήφθηκαν μια σειρά μέτρα ώστε να χρηματοδοτηθούν δραστηριότητες που προηγούμενα δεν χρηματοδοτούνταν ή να ρυθμιστούν οφειλές βιώσιμων επιχειρήσεων.

Συγκεκριμένα:

α. Με την ΠΔ/ΤΕ 654 έγιναν πιο ευνοϊκοί οι όροι χρηματοδότησης των ΜΜΕ καθώς αυξήθηκαν:

- i. το ανώτατο κατά επιχείρηση συνολικό όριο χρηματοδότησης (από 60 σε 80 εκατ. δρχ.),
- ii. το ανώτατο όριο χρηματοδότησης για κεφάλαια κίνησης (από 30% σε 40% του κύκλου εργασιών), και
- iii. το γενικό ανώτατο όριο μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών της τελευταίας τριετίας, ώστε μια μεταποιητική επιχείρηση να δικαιούται ευνοϊκή χρηματοδότηση.

Επίσης, τροποποιήθηκαν τα όρια απασχόλησης κατά βάρδια.

- β. Επιτρέπεται, με την ΠΔ/ΤΕ 652, η χρηματοδότηση επιχειρήσεων για εκσυγχρονισμό τους με την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών και προγραμμάτων πληροφορικής.
- γ. Επετράπη, με την ΠΔ/ΤΕ 653, η χρηματοδότηση της αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού, συγκροτημάτων και πάγιων εγκαταστάσεων που έχουν ήδη λειτουργήσει στο παρελθόν. Με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται και εξοικονόμηση συναλλαγματικών πόρων και η δυνατότητα αξιοποίησης αξιόλογου υφιστάμενου εξοπλισμού.
- δ. Με την ΠΔ/ΤΕ 655 παρέχεται ευχέρεια στις τράπεζες να ρυθμίζουν, σε ένα μόνιμο πλαίσιο, με τραπεζικά κριτήρια τις οφειλές βιώσιμων επιχειρήσεων πράγμα που θα έχει ευνοϊκές επιπτώσεις και για τα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια και για τα δάνεια σε κεφάλαιο κίνησης.
- ε. Με τις ΠΔ/ΤΕ 655 και 656, δημιουργείται ένα σταθερό πλαίσιο ρυθμίσεων για τα δάνεια σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος.

Παράλληλα αντιμετωπίζεται η κάλυψη των κινδύνων δανείων σε συνάλλαγμα. Ο τρόπος κάλυψης και οι σχετικές λεπτομέρειες θα καθοριστούν μετά από ειδική μελέτη.

Μέσα στο 1986, επίσης, δημιουργείται ειδικός χρηματοδοτικός οργανισμός για τις ΜΜΕ.

5. Φορολογικά Μέτρα

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές και βελτιώσεις στο φορολογικό σύστημα, όχι μόνο προς την κατεύθυνση της πιο δίκαιης κατανομής των βαρών, αλλά και της ενίσχυσης της αναπτυξιακής

διαδικασίας. Έχουν ληφθεί μια σειρά από μέτρα, είτε με τη μορφή της άρσης αντικινήτρων, είτε με τη μορφή της θέσπισης ορισμένων φορολογικών απαλλαγών ή εκπτώσεων, που στόχο έχουν την ενίσχυση της παραγωγής.

Την επόμενη διετία, η φορολογική πολιτική θα κινηθεί με στόχο την ενίσχυση της μεταποίησης προς τις εξής κατευθύνσεις:

α. Αναπροσαρμογή της αξίας μηχανολογικού εξοπλισμού

Θα προβλεφθεί η δυνατότητα αναπροσαρμογής της αξίας του μηχανολογικού εξοπλισμού που δεν έχει αποσβεστεί. Η υπεραξία που θα προκύπτει και θα χρησιμοποιείται για την αγορά νέου μηχανολογικού εξοπλισμού σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο θα απαλλάσσεται από τη φορολογία. Το θέμα εξετάζεται από ομάδα εργασίας για τον καθορισμό των λεπτομερειών, ώστε η νέα ρύθμιση να ισχύσει για τους ισολογισμούς του 1986.

β. Δαπάνες για ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας

Οι δαπάνες για ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας θα μπορούν να αποσβένονται στη διάρκεια ορισμένων χρήσεων.

Θα υπάρξει νομοθετική ρύθμιση του θέματος, που θα ισχύσει για τις σχετικές δαπάνες που θα γίνουν από 1.1.86. Τα κριτήρια θα οριστούν από το ΥΒΕΤ.

γ. Αποσβέσεις

Θα συσταθεί ειδική επιτροπή από τους αρμόδιους κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς που θα εξετάσει το σύστημα των αποσβέσεων.

δ. Αποθέματα

Σήμερα υπάρχει η δυνατότητα επιλογής μεταξύ των δύο συστημάτων, LIFO και FIFO, στην έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Μπορεί να δοθεί η δυνατότητα αλλαγής του τρόπου αποτίμησης των αποθεμάτων κάθε δέκα χρόνια με έναρξη την 1.1.87.

ε. Φορολογία μη διανεμόμενων κερδών

Με το καθεστώς που ισχύει σήμερα τα διανεμόμενα κέρδη στις περισσότερες περιπτώσεις Α.Ε., φορολογούνται με συντελεστή μικρότερο από τα μη διανεμόμενα.

Το σύστημα αυτό θα τροποποιηθεί μετά από μελέτη από ειδική επιτροπή. Στόχος είναι να δοθεί κίνητρο για επανεπένδυση των μη διανεμόμενων κερδών.

στ. Διεύρυνση του καθεστώτος διανομής κερδών, με χορήγηση μετοχών στους εργαζόμενους της επιχείρησης.

ζ. Εισαγωγή συναλλάγματος

Αν μια βιομηχανική ή βιοτεχνική επιχείρηση εισάγει συνάλλαγμα από πώληση μεταχειρισμένου μηχανολογικού εξοπλισμού, με σκοπό την ανανέωσή του, θα δημιουργείται ισόποσο αφορολόγητο αποθεματικό.

6. Έρευνα και Τεχνολογία

Τα τελευταία χρόνια έγιναν έντονες προσπάθειες για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας στη χώρα μας.

Το βάρος μέχρι τώρα δόθηκε στην αναβάθμιση των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων και στη δραστηριοποίηση του ερευνητικού δυναμικού των ΑΕΙ. Παράλληλα δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον τομέα των νέων τεχνολογιών.

Η έμφαση σήμερα δίνεται κύρια στην ανάπτυξη τεχνολογίας στη χώρα μας και τη σύνδεση του επιστημονικού δυναμικού με τις ανάγκες τεχνολογικής αναβάθμισης της οικονομίας μας. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας δεν είναι ούτε μπορεί να είναι ευθύνη μόνο του δημόσιου τομέα. Απαιτείται και ο ιδιωτικός τομέας να συνειδητοποιήσει, όχι μόνο φραστικά αλλά και πρακτικά, την ανάγκη για εισαγωγή νέας τεχνολογίας, για την προώθηση της έρευνας και για την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή μεθόδων παραγωγής, όπως το έχουν κάνει με επιτυχία, δυστυχώς όμως, λίγες επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο αυτό τα μέτρα που λαμβάνονται τη διετία 1986-87 για προώθηση της τεχνολογίας στο χώρο της μεταποίησης είναι:

α. Ενίσχυση προγραμμάτων βιομηχανικής έρευνας.

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Βιομηχανικής Έρευνας (ΠΑΒΕ), που θεσμοθετήθηκε το 1985 και η εφαρμογή του θα αρχίσει τους πρώτους μήνες του 1986, έχει σκοπό την απευθείας συνχρηματοδότηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στη βιομηχανία. Το πρόγραμμα αυτό συμπληρώνει το Πρόγραμμα Προσανατολισμένης Έρευνας (ΠΡΟΠΕ) που απευθύνεται κυρίως σε φορείς του δημόσιου τομέα, εκτός εποπτευόμενων ερευνητικών κέντρων, και βιομηχανίας και θα εγκαινιάσει το 1986 το θεσμό της χρηματοδότησης προγραμμάτων ενταγμένων σε ολιγάριθμους επιλεγμένους αναπτυξιακούς στόχους.

Επίσης, μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Ανάπτυξης Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΑΕΤ), θα προτιμηθούν προγράμματα που στοχεύουν σε τεχνολογικές εφαρμογές σε συνεργασία με παραγωγικούς φορείς.

β. Δημιουργία κλαδικών τεχνολογικών κέντρων με μορφή Αωνόμων Εταιρειών. Τα κέντρα αυτά θα έχουν καθαρά εφαρμοσμένο τεχνολογικό προσανατολισμό.

Στόχος των εταιρειών αυτών γενικά είναι:

- μεταφορά τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις του κλάδου,
- τεχνική-τεχνολογική υποστήριξη των επιχειρήσεων,
- εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων πάνω σε προβλήματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις των κλάδων αυτών,
- τεχνολογικές αξιολογήσεις ή αποτιμήσεις ερευνητικών εργασιών,
- παροχή εξειδικευμένων τεχνικών υπηρεσιών,
- παροχή τεχνικών πληροφοριών και συμβουλών,
- την τυποποίηση και πιστοποίηση σε συνεργασία με τον ΕΛΟΤ, προϊόντων ή μεθόδων, και

- την παροχή ειδικής τεχνολογικής επιμόρφωσης.

Η λειτουργία και ανάπτυξη των παραπάνω εταιρειών θα γίνεται από τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους χρήστες.

Δημιουργήθηκε στο τέλος του 1985 η Α.Ε. Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης στους κλάδους Μεταλλουργίας και Μεταλλοτεχνίας (EBETAM).

Στην επόμενη διετία προβλέπεται να δημιουργηθούν:

i. Η Εταιρεία Ανάπτυξης Ναυτικής Τεχνολογίας.

Στόχος της εταιρείας είναι να συμβάλει στην τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων στο χώρο της ναυπηγικής, ναυτιλίας, των θαλάσσιων κατασκευών και των λιμενικών έργων.

Το σχετικό Διάταγμα έχει ήδη υπογραφεί.

ii. Η Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας και Ινών.

Οι στόχοι της εταιρείας επικεντρώνονται στην προσπάθεια ανάπτυξης νέων προϊόντων με τον υπάρχοντα εξοπλισμό, την επιλογή χημικών προϊόντων και την εισαγωγή και χρήση υψηλής τεχνολογίας για την αναβάθμιση της παραγωγής (αυτοματισμοί, μικροεπεξεργαστές και Laser, τεχνολογία της πληροφόρησης).

iii. Η Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κεραμικών -- Πυρίμαχων.

Σκοπός της εταιρείας είναι η έρευνα πάνω σε συγκεκριμένα βιομηχανικά προβλήματα που απασχολούν τις εταιρείες πυρίμαχων, αλλά και τους χρήστες πυρίμαχων και κεραμικών υλικών, όπως είναι η τσιμεντοβιομηχανία, η μεταλλουργική βιομηχανία κλπ.

γ. Δημιουργία του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Ο Οργανισμός αυτός θα ενισχύσει την υπάρχουσα υποδομή για την προώθηση της καινοτομίας και την εξασφάλιση ορθολογικής μεταφοράς ξένης τεχνολογίας.

Παράλληλα με τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου (σχέδιο νόμου για τη μεταφορά τεχνολογίας, τις εφευρέσεις και την τεχνολογική καινοτομία), ο οργανισμός αυτός έχει σκοπό την

αξιοποίηση των πληροφοριών που περιέχονται στα ελληνικά και ξένα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για την ανάπτυξη της μεταποίησης, την παροχή τεχνικο-οικονομικών πληροφοριών και συμβουλών στις ελληνικές επιχειρήσεις που μεταφέρουν τεχνολογία από το εξωτερικό (διαπραγμάτευση συμβάσεων, επιλογή τεχνολογίας κλπ.) και την ενθάρρυνση της εφευρετικότητας των Ελλήνων εργαζόμενων.

δ. Ενίσχυση εργαστηρίων, των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα και του ΕΛΟΤ.

Στόχος των εργαστηρίων είναι η στήριξη των σημερινών και μελλοντικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, η υποστήριξη της μεταφοράς και αφομοίωσης ξένης τεχνολογίας, η ανάπτυξη ενδογενούς τεχνολογίας και η διάχυση τεχνογνωσίας μέσα και έξω από την επιχείρηση.

Παράλληλος στόχος τους είναι η σύνδεση του παραγωγικού τομέα με τα ΑΕΙ, ΤΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα.

Επίσης θα επιταχυνθεί η ανάπτυξη των εργαστηρίων ελέγχου και η πιστοποίηση ποιότητας του ΕΛΟΤ, για όσα προϊόντα δεν καλυφθούν από κλαδικές εταιρείες τεχνολογικής ανάπτυξης (προβλεπόμενη επένδυση ύψους 300 εκ. για τα δύο επόμενα χρόνια).

ε. Δημιουργία του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

Στόχος του Κέντρου είναι η ενίσχυση των δραστηριοτήτων εφαρμοσμένης έρευνας, που ήδη υπάρχουν στον ελληνικό χώρο, με σκοπό την ανάπτυξη τεχνογνωσίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Οι αρμοδιότητες του Κέντρου προγραμματίζεται να καλύπτουν την περιοχή της εξοικονόμησης ενέργειας και των ολοκληρωμένων ενεργειακών συστημάτων. (Επένδυση ύψους 150 εκ. για τα δύο επόμενα χρόνια).

στ. Πρόγραμμα προηγμένης τεχνολογίας για εξοικονόμηση ενέργειας και προστασίας περιβάλλοντος.

Στο πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνονται τα πειραματικά έργα:

- i. Το φωτοβολταϊκό συγκρότημα στην Κάρπαθο,
- ii. Εκμετάλλευση γεωθερμίας στην Ξάνθη, Λέσβο, Μήλο και Νίσυρο,

- iii. Πυρολυτική Μονάδα στην Ευρυτανία, και
 - iv. Αξιοποίηση απορριμάτων Ρεθύμνου, Καλαμάτας και Θεσσαλονίκης.
- ζ. Η Ελληνική Εταιρεία Βιοτεχνολογίας ΒΙΟΕΛΛΑΣ Α.Ε. που στόχος της είναι να προχωρήσει σε παραγωγικές δραστηριότητες στον Τομέα της Βιοτεχνολογίας.
- Η ΒΙΟΕΛΛΑΣ Α.Ε. προωθεί για την επόμενη διετία τη δημιουργία μονάδων παραγωγής εμβολίων ζώων, παραγωγής παραγώγων πλάσματος, διαγνωστικών, καλλιεργητικών υλικών για κύτταρα και μικρόβια, μονοκλωνικών αντισωμάτων, παραγωγής πεπτιδίων, παραγωγής υβριδίων και σπόρων καλαμποκιού.
- η. Το Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου Α.Ε.
- Προτεραιότητα για το Κέντρο είναι η δημιουργία μιας ικανής δυναμικότητας μονάδας παραγωγής γόνου για διάφορα είδη ψαριών.

7. Πληροφορική – Τηλεπικοινωνίες

Στα πλαίσια της πολιτικής τεχνολογικής αναβάθμισης οι τομείς της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών έχουν ιδιαίτερο βάρος λόγω του εξαιρετικού δυναμισμού που παρουσιάζουν και της έκτασης των αναγκών που καλύπτουν. Η ενίσχυση των τομέων αυτών στοχεύει στη δημιουργία των προϋποθέσεων για μία συμμετοχή της χώρας στην παραγωγή του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιήσει τις επόμενες δεκαετίες με όλα τα θετικά αποτελέσματα για την απασχόληση, την τεχνογνωσία, και το ισοζύγιο πληρωμών. Οι προσπάθειες στη φάση αυτή επικεντρώνονται κύρια στην ανάπτυξη υποδομής και περιλαμβάνουν:

- α. **Δίκτυο μετάδοσης δεδομένων (HELLAS PAC)**, συνολικής δαπάνης 600 εκατομμυρίων περίπου για την πρώτη φάση λειτουργίας του, που προβλέπεται να ξεκινήσει την 1.1.1987 και να εξυπηρετήσει 2.000 συνδρομητές. Το HELLAS PAC είναι έργο υποδομής με σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, γιατί δημιουργεί την υποδομή για:

- i. εκσυγχρονισμό (πληροφοριοποίηση) και αποκέντρωση στη Δημόσια Διοίκηση,
 - ii. βελτίωση της παραγωγικότητας μεγάλων και εξαπλωμένων σ' όλη τη χώρα χρηστών (π.χ. τράπεζες),
 - iii. την οργάνωση του ΕΣΥ,
 - iv. παροχή νέων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (videotex, teletex) και
 - v. την ανάπτυξη μιας δυναμικής αγοράς τερματικών συσκευών για τον τελικό χρήστη (οθόνες, μικροϋπολογιστές κλπ.).
- β. **Επενδύσεις ύψους περίπου 2 δισ.** στα Τμήματα Πληροφορικής του ΕΜΠ, των Πανεπιστημίων Αθήνας, Κρήτης, Πάτρας και στο Δημόκριτο για τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής για έρευνα-σχεδίαση και ανάπτυξη προϊόντων και εφαρμογών στις τηλεπικοινωνίες και την πληροφορική. Οι επενδύσεις θα υλοποιηθούν με βάση δύο κριτήρια: την αυτοδυναμία κάθε ιδρύματος σε σχέση με το πρόγραμμα σπουδών και έρευνας και τη συμπληρωματικότητά τους στην κατεύθυνση υλοποίησης βιομηχανικών εφαρμογών ανάλογα με τις εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες.
- γ. **Επενδύσεις ύψους περίπου 300 εκατ. δρχ.** για τη δημιουργία 3 εργαστηρίων μετρήσεων και ελέγχου τερματικών συσκευών ενσύρματης και ασύρματης τηλεπικοινωνίας καθώς και οπτικών καλωδίων. Τα εργαστήρια αυτά θα ελέγχουν τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα και την ποιότητα όχι μόνο των τελικών προϊόντων, αλλά και ενδιάμεσων υποσυστημάτων ή δομικών στοιχείων και θα λειτουργούν σαν σύμβουλοι ποιοτικού ελέγχου στις ιδιωτικές και κρατικές βιομηχανίες.
- δ. **Επενδύσεις ύψους 4 δισ. δρχ. περίπου για την πρώτη φάση δημιουργίας της Ελληνικής Βιομηχανίας Ηλεκτρονικών (ΕΛΒΗΛ) και της Εθνικής Βιομηχανίας Πληροφορικής (ΕΒΙΠ).**
- Η ΕΛΒΗΛ θα δραστηριοποιηθεί στο χώρο του ηλεκτρονικού τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και η ΕΒΙΠ στο χώρο της τεχνολογίας της πληροφόρησης και της μικροηλεκτρονικής.
- Οι ΕΛΒΗΛ και ΕΒΙΠ νοούνται σαν αναπτυξιακές επενδύσεις μεγάλης κλίμακας που αξιοποιούν και αναπτύσσουν το υπάρχον παραγωγικό δυναμικό, συγκεντρώνουν και κατανέμουν τη ζήτηση, διαπραγματεύονται συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας και εγγυώνται τον τελικό έλεγχο και την ποιό-

τητα των προϊόντων που την παραγωγή των υποσυστημάτων τους έχουν αναθέσει σε υπεργολάβους.

8. Μέτρα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

Οι ΜΜΕ αποτελούν ένα ευρύτατο απόθεμα επιχειρηματικών δυνάμεων, που η ενίσχυσή του μπορεί να οδηγήσει στον εκσυγχρονισμό, την ανανέωση και την εμβάθυνση της μεταποίησης. Η ενίσχυση των ΜΜΕ αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα στα μεγάλα διαρθρωτικού χαρακτήρα επενδυτικά έργα είτε του δημόσιου, είτε του ιδιωτικού τομέα.

Όλες σχεδόν οι μορφές πολιτικής που ασκούνται λαμβάνουν υπόψη τις ιδιομορφίες και τις ανάγκες της κατηγορίας αυτής επιχειρήσεων. Το βάρος πέφτει στην εξασφάλιση στις ΜΜΕ των στοιχείων που σε μεγάλο βαθμό αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση επιτυχίας τους όπως η χρηματοδότηση, η τεχνική και οργανωτική βοήθεια, η στελέχωση με κατάλληλη διοίκηση και προσωπικό, η διασύνδεσή τους με την εσωτερική και τη διεθνή ζήτηση.

Παράλληλα με τα μέτρα πιστωτικής πολιτικής και κρατικών προμηθειών, που βελτιώνουν τις προοπτικές των ΜΜΕ, η δραστηριοποίηση στον τομέα αυτό γίνεται και με εξειδικευμένους φορείς, και κύρια του ΕΟΜΜΕΧ.

Ειδικότερα, η δράση του ΕΟΜΜΕΧ κατευθύνεται προς:

- α. την υλοποίηση του προγράμματος ανάπτυξης των ΜΜΕ στα ελληνικά νησιά.
- β. τη λειτουργία, μέσα στο 1986, του εργαστηρίου ελέγχων ποιότητας δέρματος και υποδήματος, που έχει ήδη ιδρυθεί.
- γ. την ίδρυση το 1986 εργαστηρίου ποιοτικού ελέγχου προϊόντων αλουμινίου, από την Ένωση Αλουμινίου σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ και τον ΕΛΟΤ.
- δ. την ίδρυση εργαστηρίου ποιοτικού ελέγχου πλαστικών ειδών από το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πλαστικών Ειδών σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ, την ΕΤΒΑ και τον ΕΛΟΤ. Η διαδικασία άρχισε το 1985.

ε. την ίδρυση Κέντρου Βιομηχανικών υλικών για ποιοτικό έλεγχο (αμαλλάματα κλπ.) και ανάπτυξη νέων προϊόντων. Συμμετέχουν Ένωση Οδοντογιατρών, Ένωση Οδοντοτεχνιτών, ΙΚΑ και ΕΟΜΜΕΧ. Έναρξη 1986.

στ. τη διεύρυνση του προγράμματος ενίσχυσης των καινοτομιών με την ίδρυση αυτόνομων κέντρων καινοτομιών και τη συμμετοχή τοπικών κοινωνικών και επιχειρηματικών φορέων.

ζ. την ενίσχυση της συμμετοχής των ΜΜΕ στο πρόγραμμα κρατικών προμηθειών.

η. την προώθηση του προγράμματος ανάπτυξης βιοτεχνικών περιοχών σε συνεργασία με την ΕΤΒΑ.

θ. την ίδρυση του καλλιτεχνικού - χειροτεχνικού Κέντρου στα Γιάννενα με προγραμματική συμφωνία ΕΤΒΑ - ΕΟΜΜΕΧ - Δήμου Ιωαννίνων.

Όλα τα παραπάνω εργαστήρια - κέντρα θα είναι οικονομικά αυτοδύναμα.

Τέλος εξετάζεται η εισαγωγή του θεσμού του leasing για το οποίο η σχετική προεργασία έχει ολοκληρωθεί.

9. Η εξαγωγική πολιτική

Η ενίσχυση και η τόνωση των εξαγωγικών δραστηριοτήτων, αποτελεί σημαντικό τμήμα της αναπτυξιακής πολιτικής. Τα μέτρα σταθεροποίησης είχαν ως αποτέλεσμα τόσο τη συγκράτηση του κόστους παραγωγής, όσο και τη δημιουργία μιας ευνοϊκότερης σχέσης των τιμών των ελληνικών προϊόντων σε σχέση με τα ξένα, και στην εσωτερική και στη διεθνή αγορά. Επίσης, τα μέτρα περιορισμού των εισαγωγών διέυρυναν τα περιθώρια ανταγωνιστικότητας.

Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων αυτών από τον ιδιωτικό τομέα είναι προϋπόθεση για την τόνωση της εξαγωγικής δραστηριότητας, ώστε να αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις της περιοριστικής πολιτικής.

Η κυβέρνηση τόσο με τη βοήθεια της συναλλαγματικής πολιτικής όσο και των άλλων εργαλείων που διαθέτει (βελτίωση θεσμικού πλαισίου, υποδομή, κινητοποίηση κρατικών φορέων, διακρατικές σχέσεις κλπ.) θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην προώθηση της εξαγωγικής δραστηριότητας.

10. Η Κλαδική Πολιτική

Σε πρώτη φάση έγιναν κλαδικές μελέτες για κλάδους βασικής σημασίας για την εθνική οικονομία, όπως η κλωστοϋφαντουργία – ενδύματα, χαρτοποιία, χαλυβουργία, βυρσοδεψία, βιομηχανικά αρυκτά και γεωργικά μηχανήματα. Σύντομα θα αρχίσει η συζήτηση με τους ενδιαφερόμενους φορείς για τα μέτρα και στους άλλους κλάδους (πληροφορικής, μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων, μέσων αντιρύπανσης, βιομηχανικών αερίων και οινοποιίας), ενώ βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης και οι μελέτες για τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, το ξύλο-έπιπλο, το διαμετακομιστικό κέντρο, τη βιοτεχνολογία και τα βιομηχανικά ορυκτά (β' μέρος).

11. Μέτρα τιμών και κοστολόγησης

Βασικό στοιχείο λειτουργίας της αγοράς είναι ο μηχανισμός των τιμών. Οι άπειρες αγορανομικές διατάξεις και η ασυνόμηση των τιμών δεν βοηθούν έναν αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Αντίθετα, είναι δυνατόν να τροφοδοτούν τον πληθωρισμό και την ολιγοπωλιακή διάρθρωση της αγοράς.

Ενώ ο έλεγχος των τιμών είναι απαραίτητος για την αποτροπή εκμετάλλευσης ολιγοπωλειακών συνθηκών στην αγορά, δεν πρέπει να ξεπεράσει το όριο, από το οποίο και πέρα μπορεί να λειτουργήσει αναπτυξιακά αποθαρρύνοντας την επενδυτική και παραγωγική δραστηριότητα των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό ενδείκνυται η απελευθέρωση των τιμών και των ελέγχων σε περιπτώσεις όπου ο ανταγωνισμός των εισαγωγών ή και της εσωτερικής αγοράς περιορίζει τις πιθανότητες κατάχρησης σε βάρος των καταναλωτών και των χρηστών.

Η απότομη και πλήρης όμως απελευθέρωση των τιμών θα οδηγούσε σε τόνωση των ολιγοπωλειακών καταστάσεων και την εξαφάνιση των μικρομεσαίων. Παραμένει ωστόσο γεγονός πως η συγκράτηση και μείωση των τιμών μπορεί να επιδιωχθεί με μέτρα που θα αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού και θα επηρεάσουν τα στοιχεία του κόστους.

Συνεπώς επιδίωξη της Κυβέρνησης θα είναι η σταδιακή και προσεκτική απελευθέρωση των τιμών με ταυτόχρονη λήψη μέτρων για τη δημιουργία καταστάσεων ανταγωνισμού μέσα από διαρθρωτικές αλλαγές και καταπολέμηση ολιγοπωλειακών και μονοπωλειακών καταστάσεων.

Επίσης, με στόχο τον περιορισμό των τριβών με τις επιχειρήσεις που υπάγονται σε καθεστώς αγορανομικού ελέγχου και την εξασφάλιση της αρχής της διαφάνειας στις σχέσεις Κράτους – Επιχειρήσεων, καταρτίστηκε διάταξη με νέους κανόνες κοστολόγησης. Οι ρυθμίσεις αυτές θα επιτρέψουν την εφαρμογή συγκεκριμένων και αντικειμενικών κανόνων κοστολόγησης, με βάση τους οποίους θα προσδιορίζονται οι τιμές των ελεγχόμενων προϊόντων.

12. Θεσμικό Πλαίσιο

Στο θεσμικό επίπεδο προωθούνται ή βρίσκονται στο στάδιο επεξεργασίας ή είναι ήδη έτοιμα:

- α) το σ.ν. για τους Αστικούς Συνεταιρισμούς
- β) το σ.ν. για τις Κοινοπραξίες
- γ) το σχέδιο του Νόμου–Πλαισίου για τη Βιομηχανική Πολιτική
- δ) το σ.ν. για Μεταφορά Τεχνολογίας
- ε) το σ.ν. για το θεσμό του Leasing
- στ) το σ.ν. για Risk Capital
- ζ) η αναμόρφωση του Π.Δ. 84/85 ώστε να δοθεί στις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Αττική η δυνατότητα εκσυγχρονισμού στα πλαίσια της υπάρχουσας παραγωγικής τους δραστηριότητας
- η) η τροποποίηση των διατάξεων για την αναγκαστική εκτέλεση, για την κατάσχεση και τον πλειστηριασμό ακινήτων στα οποία έχουν εγκατασταθεί παραγωγικές μονάδες (εργοστάσια, ξενοδοχεία κλπ.)
- θ) η τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1256/82 ώστε οι θυγατρικές εταιρείες των Τραπεζών και των Νομικών Προσώπων του Δημόσιου Τομέα να μην λειτουργούν με τους κανόνες του Δημόσιου.

Επίσης, ο θεσμός της προγραμματικής συμφωνίας, θα πάρει ιδιαίτερο βάρος με την εφαρμογή του και στον τομέα των επενδύσεων, όπως η υπαγωγή ιδιωτικών επενδύσεων στα ΜΟΠ, στον τομέα της απασχόλησης, των εξαγωγικών συμφωνιών, την εφαρμογή νέων τεχνολογιών κ.ά.

Η επιτυχής εφαρμογή του θεσμού αυτού, που θα εξαρτηθεί από το βαθμό ανταπόκρισης του ιδιωτικού τομέα, μπορεί να δημιουργήσει ένα νέο πεδίο πολυμερούς εποικοδομητικής συνεργασίας για την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης και Προγραμματισμού (ΕΣΑΠ), που έλαβαν μέρος στις συνεδριάσεις της 11ης Φεβρουαρίου και 5ης Μαρτίου 1986, κατέληξαν στα εξής συμπεράσματα:

Η ανταλλαγή απόψεων στο ΕΣΑΠ για την αναπτυξιακή πολιτική στον τομέα της μεταποίησης οδήγησε σε μία σειρά από γόνιμες διαπιστώσεις και τοποθετήσεις σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να προωθήσουν το στόχο της βιομηχανικής ανάπτυξης.

Κοινή εκτίμηση είναι ότι θα πρέπει να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Η προσέγγιση της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των θεμάτων της βιομηχανικής πολιτικής μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα μέτρων, που ανήκουν μεταξύ άλλων στην πιστωτική, φορολογική, επενδυτική, τεχνολογική και εξαγωγική πολιτική, εκφράζει την πολιτική βούληση για τη βελτίωση του υφιστάμενου καθεστώτος λειτουργίας του βιομηχανικού τομέα και των όρων ανάληψης νέων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Τα μέτρα που προτείνονται για την υλοποίηση της βούλησης αυτής κρίθηκε ότι θα επηρεάσουν θετικά τη λειτουργία και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του τομέα της μεταποίησης.

Ειδικότερα, η πολιτική κρατικών προμηθειών, τεχνολογικής αναβάθμισης, ενίσχυσης της τυποποίησης, δραστηριοποίησης των ΜΜΕ, τα αναπτυξιακά έργα, ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου, η συναλλαγματική και εξαγωγική πολιτική καθώς και μία σειρά από μέτρα στον τομέα της φορολογίας, της πιστωτικής πολιτικής και των τιμών αποτελούν μία δέσμη δράσης, που βελτιώνει με σαφήνεια τον ορίζοντα των βιομηχανικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η αποτελεσματικότητα της δέσμης αυτής θα είναι τόσο μεγαλύτερη όσο πιο άμεσα προωθηθούν οι σχετικές διαδικασίες.

Η βελτίωση των όρων λειτουργίας της μεταποίησης αναμένεται ότι θα αποδώσει στο βαθμό που όλοι οι αναπτυξιακοί και παραγωγικοί φορείς κινητοποιηθούν το ταχύτερο δυνατό για να αξιοποιήσουν τα περιθώρια που δημιουργούνται.

Κοινή εξ άλλου ήταν η διαπίστωση ότι η χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής πρέπει να συνδέεται με μία ρεαλιστική εκτίμηση των σημερινών δυνατοτήτων της οικονομίας μας και των περιορισμών που βάζει η οικονομική κρίση και οι συνθήκες που προκύπτουν από την ένταξη στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Μέσα στα πλαίσια του προβληματισμού για την πολιτική στη μεταποίηση, ορισμένοι φορείς θεώρησαν σκόπιμο να κάνουν επισημάνσεις, που τονίζουν την ανάγκη επέκτασης του φάσματος ή της εμβάθυνσης των κινήτρων της αναπτυξιακής πολιτικής. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων τόνισαν την ανάγκη να εκτιμηθεί το κοινωνικό κόστος των μέτρων και να ενταθεί η προσπάθεια περιορισμού της ανεργίας. Από την πλευρά των εκπροσώπων των επιχειρηματικών φορέων, μεταξύ άλλων, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στα θέματα της πολιτικής τιμών και της αναγκαιότητας αντιμετώπισης των αναπτυξιακών προβλημάτων με την προώθηση πρόσθετων μέτρων που θα έχουν άμεσες επιπτώσεις, όπως πιστωτικού και φορολογικού χαρακτήρα.

Οι διαφοροποιήσεις αυτές εκφράζουν αποκλίσεις μεταξύ των μελών του ΕΣΑΠ ως προς το είδος της πολιτικής και την έκταση των μέτρων που μπορούν να βοηθήσουν τον κοινό στόχο της ανάπτυξης και της ανάκαμψης, καθώς και ως προς τον τρόπο εξισορρόπησης των γενικότερων οικονομικών και κοινωνικών διαστάσεων της αναπτυξιακής πολιτικής. Οι διάφορες αυτές απόψεις θα εξετασθούν με προσοχή από την Κυβέρνηση με σκοπό να προσδιοριστούν τα σημεία εκείνα κατά τα οποία θα μπορούσε να βελτιωθεί εποικοδομητικά η αναπτυξιακή πολιτική.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι δύο σημαντικοί τομείς θεμάτων, όπως τα πιστωτικά και εργασιακά ζητήματα, που δεν εξετάστηκαν στα παραπάνω πλαίσια θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής συνεδρίασης.